

# Çocuk Bakıcısı ile Ailenin İlişkisi

Nazlı Akay<sup>1</sup>

Orta Doğu Teknik Üniversitesi

Başak Şahin Acar<sup>2</sup>

Orta Doğu Teknik Üniversitesi

## Özet

Özellikle şehirlerde, gittikçe daha çok aile çocuklarının bakımı için bakıcı istihdam etmektedir. Çocuk bakıcıları, pek çok iş kolundan farklı olarak, çocuğuna baktıkları ailenin günlük yaşamına dâhil olmakta, hatta bazı ailelerde ailenin bir bireyi gibi görülmektedir. Ayrıca, bu bakıcıların çalıştığı aile düzenlerinde çocuklar günlerinin çoğunu bakıcı ile geçirmektedir. Çocuğun ilk yıllarında yaşadığı etkileşimlerin ve geliştirdiği bağlanma örüntülerinin çocuğun yetişkinlik dönemindeki yaşam uyumunu dahi etkilediği bilindiği için, bakıcıların verdiği bakımın ve çocuğun gelişimi üstündeki etkilerinin incelenmesinin önemi artmıştır. Bununla birlikte, bu alandaki geçmiş çalışmaları bir araya getiren ve tartışan bir inceleme çalışması ulusal ya da uluslararası alanyazında bulunmamaktadır. Bu anlatı incelemesinde, alanyazında bu alanda yapılmış olan yayınlar bir araya getirilerek bu boşluğun giderilmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda, bu incelemenin iki hedefi vardır. Birincisi, bakıcılığın ve Türkiye’de bakıcılık sektörünün genel bir incelemesinin gerçekleştirilmesi, ikincisi, bakıcılar ve bakıcı istihdam eden ailelerin çeşitli ilişki dinamikleri hakkında alanyazında yer bulmuş bulguların özetlenmesidir.

**Anahtar kelimeler:** Çocuk bakıcısı, çocuk gelişimi, aile, bakıcı-çocuk ilişkisi, çocuk bakımı sağlayıcıları

## Abstract

Especially in the urban settlements, an increasing number of families employ childcare providers, some of whom are nannies. Unlike most of other occupations, nannies are actively involved in the daily lives of their employer families. Moreover, the cared children spend most of the day with their nannies. Since the children’s interactions and their subsequent attachment patterns in the first year of life are known to affect life adjustment in later years, it is important to investigate the nanny care and their effects on the cared children’s psychological development. However, to best of our knowledge, there are no publications, which have evaluated and integrated the literature on the matter. The present narrative review article is aimed towards filling this gap. In accordance with this aim, we have two goals: First, presenting an overview of nannying and nanny employment in Turkey; second, summarizing the literature pertaining to the relationship dynamics between the nannies and the employer families.

**Keywords:** Nanny, child development, family, nanny-child relationship, child-care providers

**Yazışma Adresi:** <sup>1</sup>Arş. Gör., Nazlı Akay, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü MM Binası Oda 442 06800 Çankaya / Ankara, nakay@metu.edu.tr, ORC-ID: 0000-0002-4470-219X

<sup>2</sup>Doç. Dr., Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü, Beşeri Bilimler Binası 06800 Çankaya / Ankara, basaks@metu.edu.tr, ORC-ID: 0000-0001-9312-515X

**Gönderim Tarihi:** 18.03.2019

**Kabul Tarihi:** 21.01.2021

Bebekler dünyaya gözlerini açtığı andan itibaren hayatları boyunca çevresini oluşturan kişilerle sürekli etkileşim içindedir. Yeni doğan bir bebek için bu çevre başlarda ve öncelikli olarak anne ve babadan oluşur, zamanla diğer yetişkinlerin bebek bakımına desteği ile gittikçe genişleyen bir sosyal çevreden bahsedilebilir (Bronfenbrenner ve Morris, 2006). Bakıma destek veren yetişkinler geniş ailenin fertleri (örn. büyükanneler) olabildiği gibi, bazı durumlarda ailelerin para karşılığı tuttuğu bakıcılar da olabilmektedir. Bebeğin bu ilk çevresi ile etkileşimleri onun bilişsel, duygusal ve sosyal gelişimi üstünde etkilidir (Belsky ve ark., 2007; Bowlby, 2007; Irwin, Siddiqi ve Hertzman, 2007; National Scientific Council on the Developing Child, 2004).

Bakıcılar bazı ailelerde bebeğin ilk sosyal çevresini oluşturan kişilerin arasında önemli bir rol oynarlar (Hitt, 2016). Modern toplumların birçoğunda, kadınların da iş gücüne katılımı ile birlikte annenin önceden sorumlu sayıldığı ev işlerini birisi ya da birilerine geçici süreyle emanet etmesi zorunluluğu doğmuştur (Crittenden ve Escasa-Dorne, 2015; Hutter, 2013; Weingarten, 2012). Kaya'ya (2008) göre bu zorunluluk kadınların sorumlu sayıldığı işleri domestik işler ve endüstriyel işler olarak ikiye ayırmasına ve domestik işleri para karşılığı başka kadınlara devretmesine neden olmuştur. Böylece kadınlar hem iş dünyasından kopmamış, hem de evin düzeni korunmuştur.

Ancak bu yeni düzenleme, çocuk ile erken yaşlardan itibaren etkileşime giren ve bu nedenle çocuğun psikolojik gelişiminde yeni bir değişken olarak ele alınması gereken (Coles, 2015) para karşılığı bakım verenler grubunu doğurmuştur. Örneğin, Amerika Birleşik Devletleri'nde yaşayan çocukların üçte birinden fazlası akra-ba dışı kişilerden bakım almaktadır (Laughlin, 2013). Bu çocuklar, haftada ortalama 31 saatini bu bakıcılarla geçirmektedir (Mulligan, Brimhall, West ve Chapman, 2005). Çocuğun ilk yıllarında girdiği etkileşimlerin, bu yıllarda geliştirdiği bağlanma örüntüleri ve kişilik özelliklerinin çocuğun yetişkinlik dönemindeki yaşam uyumunu dahi etkilediği bilindiği için (Center on the Developing Child, 2013), bakıcıların verdiği bakımın ve çocuğun gelişimi üstündeki etkilerinin incelenmesinin önemi artmıştır. İlgili alanyazındaki araştırmalar da bakıcıların baktıkları çocuk üstünde belirgin bir etkisi olduğunu raporlamıştır (Weingarten, 2012).

Tüm bunlara rağmen, bu konuda çalışmalarını bir araya getiren ve tartışan bir inceleme ve/veya derleme yayını ulusal ya da uluslararası alanyazında yer almamaktadır. Bu anlatı incelemesinin, alanyazında yer alan bu boşluğu da göz önünde bulundurarak, birkaç temel hedefi vardır. İlk olarak, bakıcıların çocuk ve aile ile olan ilişki dinamiklerinin daha iyi anlaşılması amacıyla bakıcılık ile ilgili genel bir tanım oluşturulması ve Tür-

kiye'de bakıcı istihdamının kapsamlı bir şekilde incelenmesi hedeflenmektedir. Ardından, bakıcı istihdam eden ailelerdeki ilişki dinamiklerinden yola çıkarak bebekler ve çocuklar için anne-çocuk ve baba-çocuk etkileşimleri bağlamında bakıcı etkisine dair çalışmalar ele alınacaktır.

## Yöntem

Bu araştırma için, Ekim 2017-Mayıs 2018 tarihleri arasında Metunique arama motoru kullanılarak makale ve kitap veri tabanları taranmıştır. Metunique arama motorunda Tablo 1'de taranan veri tabanları yer almaktadır. Arama için kullanılan anahtar sözcükler bakıcı, anne, baba, çocuk ve bu kişilerin etkileşimleri temel alınarak seçilmiştir (tüm anahtar sözcükler için bkz. Tablo 2).

**Tablo 2.** Tarama için Kullanılan Anahtar Sözcükler

Anahtar Sözcükler veya Sözcük Grupları
çocuk bakıcısı
Türk çocuk bakıcısı
yabancı çocuk bakıcısı
bakıcı-anne ilişkisi
bakıcı-çocuk ilişkisi
bakıcı-baba ilişkisi
bakıcı aile dinamikleri
bakıcı çocuk psikopatolojisi
babysitter
babysitter child psychopathology
babysitter child psychology
babysitter child attachment
babysitter child outcomes
babysitter-mother relationship
babysitter-father relationship
babysitter cared child family
nanny
nanny-child relationship
nanny-mother relationship
nanny -father relationship
nanny cared child family

**Tablo 1.** Tarama için Yararlanılan Veritabanları

Veritabanları	
Academic Search Complete	Library, Information Science & Technology Abstracts
Alexander Street Press	Literature Resource Center
Applied Science & Business Periodicals Retrospective: 1913-1983 (H.W. Wilson)	MasterFILE Complete
Applied Science & Technology Index Retrospective: 1913-1983 (H.W. Wilson)	MathSciNet via EBSCOhost
Arts & Humanities Citation Index	MEDLINE
arXiv	MIDDLE EAST TECHNICAL UNIVERSITY's Catalog
ASTM Compass	Naxos Music Library
BioOne Complete	Networked Digital Library of Theses & Dissertations
Books at JSTOR	Newspaper Source Plus
Britannica Online	Newswires
British Library EThOS	OAIster
Business Source Complete	OECD iLibrary
Complementary Index	OnePetro
DergiPark	OpenDissertations
Directory of Open Access Journals	Oxford Reference
Dynamed	Oxford Scholarly Editions Online
eBook Academic Collection (EBSCOhost)	Oxford Scholarship Online
eBook Collection (EBSCOhost)	Philosophers Index with Full Text
EconLit with Full Text	ProjectMUSE
Education Index Retrospective: 1929-1983 (H.W. Wilson)	PsycARTICLES
Education Source	PsycINFO
eHRAF World Cultures	Regional Business News
ERIC	Research Starters
GreenFILE	Science Citation Index
Grove Art Online	Scopus®
Historical Abstracts with Full Text	Social Sciences Citation Index
Humanities & Social Sciences Index Retrospective: 1907-1984 (H.W. Wilson)	Social Sciences Index Retrospective: 1907-1983 (H.W. Wilson)
IEEE Xplore Digital Library	Sociology Source Ultimate
Informit Business Collection	SPORTDiscus with Full Text
Informit Engineering Collection	Supplemental Index
Informit Humanities & Social Sciences Collection	Teacher Reference Center
Informit Literature & Culture Collection	ULAKBİM Ulusal Veri Tabanları (UVT) - ULAKBİM Turkish National Databases
JSTOR Journals	University Press Scholarship Online
Knovel	Web News
Korean Studies Information Service System (KISS)	World Bank eLibrary

Taramaya her anahtar sözcük için psikolojinin yanı sıra, antropoloji, uygulamalı bilimler, iletişim, uluslararası ilişkiler, iktisat, eğitim, etnik ve kültürel çalışmalar, tarih, hukuk, hemşirelik, siyaset bilimi, politika, din ve felsefe, sosyal bilimler, sosyal çalışmacılık, sosyoloji ve kadın çalışmaları alanlarında yayımlanmış olan makaleler, kitaplar, e-kitaplar, tezler ve derlemeler dâhil edilmiştir. Her anahtar sözcük/sözcük grubu için tarama iki aşamalı olarak gerçekleştirilmiştir. Taramanın ilk aşamasında alanyazındaki güncel bilgiye ulaşmak amacıyla her bir anahtar sözcük için 2015-2018 yılları arasındaki yayınlar taranmıştır. Ardından, ikinci aşamada 2015 öncesi yayınlara ve tüm sonuçlardaki ilgili görülen makalelerin kaynak gösterdiği diğer yayınlara erişim sağlayarak alanyazın taraması gerçekleştirilmiştir. Tarama sonucunda, tüm anahtar sözcükler için toplam 7241 yayın bulunmuştur. Tekrarlayan yayınlar, bu incelemenin konusundan farklı bir konuya değinmiş olan yayınlar, yuva, kreş ve bakım merkezi gibi çalışanın birden fazla çocukla ilgilendiği ya da yapılandırılmış bir rutin içeren bakım türlerini konu eden yayınlar, tam metnine ulaşamayan yayınlar, Türkçe veya İngilizce dillerinden birinin dışındaki dillerde hazırlanan yayınlar değerlendirme dışı bırakılmıştır. Bu doğrultuda, bu incelemede 39 yayına yer verilmiştir. Ek olarak, konuyla ilgili olduğu bilinen ancak söz konusu tarama sonuçlarında yer almayan yayınlar ile konu ile ilişkilendirilen aile sistemleri kuramı, anne-çocuk, baba-çocuk ve anne-baba-çocuk ilişkilerine dair yayınlar bu inceleme kapsamına dâhil edilmiştir. Yapılan alanyazın taraması ile elde edilen bulgular sistematik bir inceleme yapılmasına olanak tanımayacak kadar az sayıda olduğu için anlatı incelemesi formatı ile derlenmiştir.

### Bulgular ve Tartışma

Alanyazın incelendiğinde, bakıcıların çocuk gelişimi üstündeki etkilerini inceleyen çalışmaların sayısının yok denecek kadar az olduğu görülmüştür. Bakıcıların aile içindeki rolü ve hem çocuk, hem de ebeveynlerle ilişkisini konu alan birkaç çalışma vardır. Yapılan bu inceleme sonucunda ele alınan makaleler çalışmanın bulgularını iki temel başlıkta şekillendirmiştir. Bulguların ilk bölümünde bakıcılığın tanımı ve Türkiye’de bakıcılık sektörüne odaklanılmıştır. İkinci bölümünde ise aile içerisinde bakıcının potansiyel rolü ile çocuk ve ebeveyn etkileşimi çerçevesinde bakıcının rolüne odaklanılmıştır.

#### Bakıcılar ve Bakıcılık

**Bakıcılığın tanımı.** Çocuk bakıcılığı, ev hizmetleri olarak anılan, temizlik, açıcılık, bakıcılık, misafir ağırlama gibi işleri içeren bir iş koluna ait görülmektedir (Brown, 2011; Yıldırım, 2014). İki eşin de çalıştığı ve

kadının bağımsız bir gelirinin olduğu evlerde ev hizmetlerine başvurulması daha olasıdır (Yıldırım, 2014).

Bakıcıları çocuğa bakan diğer kişilerden ayıran birkaç özellik vardır. Bunlardan biri, ailenin bir ferdi olmamalarıdır (Desrosiers, 2008, akt. Weingarten, 2012; Kaylin, 2007, akt. Weingarten, 2012). Bakıcıların aile bireyleriyle ilişkisi, aile bağı içerme yerine bir iş ilişkisi olma niteliği taşır. Bakıcıların bir diğer özelliği ise çocuk bakımında anneye atfedilen sorumlulukları paylaşıyor olmalarıdır (Wood ve Repetti, 2004). Bu bağlamda, Macdonald (1998), bakıcının yaptığı işi bir tür suret-annelik olarak tanımlamaktadır. Diğer bir deyişle, bakıcı annenin yokluğunda onun görevlerini üstlenmiş bir kopya gibidir.

Bakıcılık bu açıdan bakıldığında *annelik* ile benzerlik taşır. alanyazında annelik kavramının net bir tanımı olmasa da, annelik hakkında yapılan nitelermeler üstünden bir tanıma ulaşmak mümkün olabilir. Dedeoğlu’na (2010) göre, annelik çocuk bakımı olarak tanımlanır. Arendell (2000, akt. Dedeoğlu, 2010) ise, daha geniş bir tanım yaparak anneliğin çocuk bakımına dair ilişkisel ve biçimsel etkenler taşıdığını belirtmiştir. Logsdon, Wisner ve Pinto-Foltz (2006) anneliği çocuğun güvenliğinden, sağlığından, gelişiminden ve fizyolojik ihtiyaçlarından sorumlu olmak olarak tanımlamıştır. Dedeoğlu (2010) anneliğin cinsiyetleştirilmiş bir kavram olduğundan bahsetmiştir. Buna göre, annelik temelde çocuğu doğurmaktan ileri gelir; toplum doğuranın doğal olarak bakım sorumluluklarına da sahip olduğunu varsayar. Bakıcıların da çoğunlukla kadın olması annelik ile benzeştirilen bakıcılık işinin de cinsiyetleştirilmiş olmasından ileri geliyor olabilir. Nitekim geleneksel aile düzeninde ev hanımı iken çalışma hayatına katılan kadınlara genelde bakıcılık, temizlik gibi toplumsal cinsiyet rolleri bağlamında kadınların sorumluluk alanında olduğu varsayılan işler uygun görülmektedir (Yıldırım, 2014).

Annelik ile ilişkili olarak incelenebilecek bir başka kavram da “iyi annelik” kavramıdır. İyi annelik, Dedeoğlu’na (2010) göre kendinden feragat etme, adanmışlık ve ilgi içerir. İyi bir annenin görevi, çocuğunun ekonomik, sosyal, duygusal, biçimsel ihtiyaçlarını yorulmaksızın karşılamak ve “iyi” çocuklar yetiştirmektir. Güç ve sabır, Dedeoğlu’nun (2010) araştırması sonucu bulunduğu diğer “iyi anne” özelliklerindedir. Işık (2013) ise Türkiye’de de tezahürüne rastlanan küresel değişimlerin iyi anneliğin tanımında bir değişime neden olduğunu, ideal anne tanımlanırken çalışan annenin yerini ev hanımı annenin, biyolojik anneliğin yerini de eğitilmiş anneliğin aldığını tartışmıştır. Bir başka ifadeyle, evde kalarak çocuk bakımını üstlenmek çalışmaktan, annelik konusunda bilgi ve bilinç sahibi olmak ise bilgi edinmeden çocuk bütütmekten daha tercih edilir olmuştur. Eğitilmiş annelik, blog yazarı (blogger) anneler tarafından da değer verilen

bir unsurdur ve bu değer annelerin kendilerini zaman zaman yetersiz hissetmelerine yol açmaktadır (Gürçayır Teke, 2014). İyi anneliğe dair bahsedilen algıları aile içinde anneler kadar babaların da taşıdığı söylenebilir. Özellikle düşük sosyoekonomik seviyeye sahip ailelerde, erkeklerin annelik ideali evde kalmak ve çocukları her yönüyle yetiştirmektir (Bora ve Üstün, 2005).

Yukarıda da tartışılan alanyazın ışığında, çocuk bakıcılığı bir tür annelik yapmak olarak da tanımlanabilir. Buradan yola çıkarak, annelik ve iyi annelik algılarının en azından kısmi olarak bakıcılara yüklendiği söylenebilir. Bununla beraber, bakıcı-anne ilişkisini yordayan çeşitli etkenlerden biri de, bu sosyal rollerin kaynaklandığı kültürel çerçevedir. Bir başka deyişle, bakıcılık tanımı da, ebeveynlik tanımlarına benzer biçimde kültürün içinde biçimlenir ve buradan beslenir.

**Türkiye’de bakıcılık.** Bir önceki bölümde bahsedildiği gibi, bakıcılığı anlamak için bakıcılığın alanyazında nasıl tanımlandığına dair genel bilginin yanı sıra, bakım verme işinin gerçekleştirildiği kültürdeki bakıcılık bağlamlarını ve süreçlerini anlamak da önem taşımaktadır. Türkiye’de çocuk bakıcılığı hizmetlerini ya yerel olarak istihdam edilen Türk bakıcılar, ya da yurt dışından göç yoluyla Türkiye’ye geçici olarak gelen yabancı bakıcılar sağlamaktadır. Bu iki grubun çalışma şartları arasında bazı benzerlikler olsa da, farkların daha fazla olduğundan bahsedilebilir. Bu nedenle, bu bölümde Türkiye’de çalışan Türk ve yabancı bakıcılar, çalışan özellikleri ve çalışma şartları açısından ayrı ayrı incelenecektir.

**Türk bakıcılar.** Türkiye’de çalışan Türk bakıcıları konu alan, okuyucuların bilgi edinebileceği yayımlar ne yazık ki sayıca çok azdır. Genellikle bu çalışan grubuna, diğer ev hizmetleri çalışanlarının da ortak katılımcı olarak alındığı çalışmalarda rastlanmaktadır. Türkiye’de çalışan Türk bakıcılarla ilgili en kapsamlı çalışmalardan biri Suğur, Suğur ve Göncü-Şavran’a (2008) aittir. Suğur ve ark. (2008), Eskişehir’de yaşayan orta sosyoekonomik seviyedeki bireylerin kapıcı, gündelikçi ve çocuk bakıcısı olarak istihdam ettiği, düşük sosyoekonomik seviyedeki 300 çalışan ile alan araştırması yapmıştır. İncelemenin sonucunda, Türkiye’de yaşayan kentsel orta sınıfın dünyanın diğer bölgelerine kıyasla, bakıcının da içinde olduğu domestik iş gücüne daha düşük maliyetle ve genelde kayıt dışı olarak ulaşabildiğini bulmuşlardır. Yazarların belirttiği üzere, bu çalışan grubu eğitim seviyesi ve vasfı düşük olma özelliği taşımakta ve kırdan kentsel alanlara göç etmiş bulunmaktadır. Sonuçlara göre, kapıcılık dışındaki iki alanda da kadınlar sayıca fazladır. Bakıcılar özelinde, katılımcıların %78’i ilkokul mezunu iken, %22’sinin ilkokul sonrası temel eğitime devam ettiği görülmüştür. Bakıcıların %92’sinin annesi ev kadını iken, %39’unun babası çiftçi veya köylüdür.

Yazarlar, bakıcı örnekleminin %72’sinin evli olduğunu ve yaş ortalamalarının 43 olduğunu bulmuştur. Neredeyse yarısının eşleri, onların çalışmasına karşı çıkmış, ancak sonradan ve çoğunlukla ekonomik sebepler ile fikir değiştirmişlerdir. Yazarlara göre, bu bakıcıları istihdam etmenin işverenler açısından iki avantajı vardır: birincisi, daha düşük maliyetle iş gücü alabilmeleri, ikincisi ise istihdam ağını daha iyi kontrol edebildikleri için bu ağ üstünden bakıcıyı da daha rahat kontrol altına alabilmeleridir. Dâhil oldukları kültürel ağ, iş bulma ve dayanışma açısından çalışanlara avantaj sağlamaktadır. Ek olarak, yazarlar kadınların bu iş kolunda çalışmalarına izin verildiği için aile içindeki sosyal statülerini güçlendirebilmelerini de çalışanlar için bir avantaj olarak saymıştır (Suğur ve ark., 2008).

Benzer bir araştırmada, Yıldırım alp (2014) Türkiye’de ev hizmetlerinde çalışanların yaşadıkları sorunları derlemiştir. Bu sorunlar, ev hizmetleri çalışanlarının kayıt dışı olmaları, uzun çalışma sürelerine karşın kısa süreli dinlenme arası verebilmeleri, buna rağmen çalıştıkları saat başına değil sabit bir ücret karşılığı çalışmaları, yaptıkları işin bedeni yorucu nitelikte olması, aldıkları ücretlerin asgari ücretin çoğunlukla altında olması, sosyal güvencelerinin olmaması, iş kazalarına açık olmaları, örgütlenememeleri, kariyer yapamamaları ve taciz ve aşağılanma riskidir.

Bakıcıların diğer ev hizmetleri çalışanlarından ayrı olarak ele alındığı bir araştırmada ise, Akalın (2007) Türkiye’de ev hizmetlerinin öncelikle Türk kadınların istihdamıyla başladığını, göçmenlerin sonradan geldiğini belirtmiştir. Türk ev hizmetleri çalışanları, 1950’lerde başlayan göç süreci ile köylerden kentlere yerleşmiş, düşük sosyoekonomik seviyedeki kişilerdir. Erkeklerin iş konusunda seçenekleri daha fazla iken, kadınlar, hem liyakat gerektirmediği, hem de köyde yaptıkları işlerin bir parçası olduğu için ev hizmetlerine yönelmiştir. Ancak, Akalın’a göre, bu kadınların iş bulma süreci ailenin erkeklerinin muhafazakar kontrolü altındadır. Bir başka ifadeyle, bu kadınların iş bulma ve çalışma süreçlerini erkekler kısıtlayabilmektedir. Bunun bir sonucu da Türk kadınların çalışılan evde konaklama gibi konularda kısıtlanmış olmasıdır. Ayrıca, Türk kadınların çocuk bakımı işinin gerektirebildiği esnek çalışma saatlerine uyum sağlama konusundaki isteksizliği, çocuk bakım işini doksanlı yıllardan itibaren yoğunlukla Türkiye’ye göç eden yabancı bakıcılara bırakmasına neden olmuştur.

**Yabancı bakıcılar.** Türkiye 1980’ler öncesinde daha ziyade göç veren bir ülke iken, çeşitli sosyoekonomik gelişmeler nedeniyle bu yıllardan itibaren göç almaya başlamıştır (Demirdizen, 2013) ve göç ile gelen kişilerin bir bölümü bakıcı olarak iş bulmuştur (Akay, 2013; Erdem ve Şahin, 2009; Yıldırım alp, 2014). Bu kişiler de tıpkı Türk bakıcılar gibi çoğunlukla kayıt dışı

çalışmaktadırlar (Erdem ve Şahin, 2009). Türkiye'ye çalışmak için gelen göçmen kadınların çoğunluğunu Doğu Avrupa ve dağılan Sovyetler Birliği ülkelerinin vatandaşları oluşturmaktadır (Gülçür ve İlkaracan, 2002; İçduygu ve Aksel, 2012). Dahası, Türkiye'deki göçmen kadınların çoğu ya eğlence ya da ev hizmetleri sektöründe çalışmaktadır (Demirdizen, 2013). Ev hizmetleri sektöründe Moldova, Türkmenistan, Özbekistan, Gürcistan ve Ermenistan ülkelerinden gelen göçmenler hâkimdir (Demirdizen, 2013). Resmî belgelere göre, 2000-2010 tarihleri arasında göçmenlerin sayısında istikrarlı bir azalış görülmüştür (İçduygu ve Aksel, 2012). Bu azalışın sebepleri Doğu Avrupa vatandaşlarının serbest dolaşım hakkı kazanması ile birlikte Avrupa Birliği ülkelerinde çalışmayı tercih etmesi, Avrupa Birliği ile uyum sürecinde daha açık ve net prosedürlerin işleme konması ve bu prosedürlerin uygulanması konusunda otoritelerin daha istekli olmasıdır (İçduygu ve Aksel, 2012).

Toksöz ve Ünlütürk Ulutaş'ın (2012) belirttiği gibi, Türkiye'ye çalışmak için gelen çoğu göçmen, ülkeye ya vizesiz giriş yapmakta, ya da turist vizesi ile giriş yaparak vize tarihleri dolduğunda kaçak durumuna düşmektedir. Ayrıca, bazı ülkelerden gelen göçmenler sınır dışı edilmekte ve bir süre için Türkiye'ye tekrar giriş yapamamaktadır (Akalin, 2015). Toksöz ve Ünlütürk Ulutaş (2012), bu kişilerin kayıt dışı olarak ederinin altında işlerde çalıştıklarından da bahsetmiştir. Ev içi hizmetlerde çalışan göçmenlerin sorunları, çalışma süresi ve iş tanımındaki belirsizlikler, işveren ve devlet eliyle yaratılan engellemeler ve şiddet ve/veya istismar mağduru olma riskidir (Demirdizen, 2013). İşveren eliyle yaratılan engellemelere çalışanın pasaportuna işverence el konması, devlet eliyle yaratılan engellemelere ise çalışma izninin sadece çalışılacak olan ilk iş alanı bağlamında verilmesi örnek verilebilir (Demirdizen, 2013).

Göçmenlerin amaçları, genellikle belli bir süre Türkiye'de çalışıp para biriktirdikten sonra memleketlerine dönmektir (Akalin, 2015; Toksöz ve Ünlütürk Ulutaş, 2012). Akay (2013) da göçmen çocuk bakıcıları için benzer bir örüntüye rastlamıştır. Yaptığı birebir görüşmelerin sonucunda, Akay (2013) Türkiye'de çalışan göçmen çocuk bakıcılarının ana göç amaçlarının çocuklarının eğitimini karşılamak ve/veya ev almak gibi yaşam şartlarına dair iyileştirmeler olduğunu bulmuştur.

Erdem ve Şahin (2009) yabancı uyruklu ev hizmetleri çalışanlarının çalışma koşullarını inceleyen çalışmaların az olduğundan bahsetmiştir. Bu konuda alan yazını güçlendirmek adına, 53 çalışan ile anket çalışması yapmışlardır. Bu çalışmadan birkaç sonuca ulaşmak mümkündür: yabancı ev hizmetleri çalışanları genellikle işlerini arkadaşları veya firmalar aracılığıyla bulmaktadır. Çoğu çalışan için maaş aralığı 251-500 dolardır; Toksöz ve Ünlütürk Ulutaş (2012) bu aralığı 300-800

dolar olarak güncellemiştir. Filipin Büyükelçiliği ise Filipinli bakıcılar için Aralık 2017'de elde edilen bilgilere göre, minimum 800 dolar bazında bir sözleşme ücretinin olduğunu belirtmiştir (Consular Section of the Philippine Embassy, Ankara Turkey, 2017). Erdem ve Şahin'e (2009) göre, yabancı ve Türk ev hizmeti çalışanları arasındaki benzerlik, çoğunlukla ikisinin de göçmen olması (dış ve iç göç), farklar ise yabancı ev hizmeti çalışanlarının daha ziyade yatılı olması ve bakıcı olarak çalışması, Türklerin yatılı olmaması ve ev içi hizmetlerde de çalışmasıdır. Katılımcıların tamamı kadındır; yazarlar bunu ev hizmetlerinde ücret düşüklüğü ve Türkiye'nin ataerkil yapısı nedeniyle kadın çalışanların ağırlıklı olması ile açıklamıştır. Çalışanların çoğu 30-49 yaş aralığındadır ve Ukrayna, Moldova ve Türkmenistan'dan gelmişlerdir. Katılımcıların yarısından fazlası evlidir ve çoğu lise ve üstü seviyede eğitim görmüştür. Ancak yine katılımcıların çoğunun araştırma sırasında çalışmakta oldukları iş kolu veya Türkçe dili kullanımı ile ilgili eğitim geçmişi yoktur. Bu çalışanlarla ilgili bir diğer bulgu, katılımcıların Türkiye'ye çoğunlukla yüksek ücretler nedeniyle göç etmiş olmasıdır. Çalışma şartlarına bakıldığında, çalışanların yaklaşık %95'inin haftada 5 gün veya daha fazla çalıştığı, çalıştıkları evlerde çoğunlukla yatılı oldukları ve bir kısmının kayıt dışı çalıştığı, bir kısmının ise belirli elçilikler kontrolünde (örn. Filipin Büyükelçiliği; "Filipinli Bakıcı", n.d.) kayıtlı çalıştığı görülebilir.

Aynı ülkede çalışıyor olsalar bile, Türk ve yabancı bakıcıların arasında farklar vardır (Yıldırım, 2014). Bazı Türk annelerin yabancı bakıcılara yönelmesinin sebebi kısmen bu farklardır. Öncelikli fark, yabancı bakıcıların daha ucuz iş gücü sağlamasıdır. Bir başka fark, yukarıda da belirtildiği gibi, göçmen bakıcıların çoğunlukla yatılı olarak çalışmasıdır (Akalin, 2015; Demirdizen, 2013). Türk bakıcıların her gün mesai saatleri dolduğunda gidecekleri bir evleri ve bu evlerle ilgili sorumlulukları vardır (Toksöz ve Ünlütürk Ulutaş, 2012). Türk bakıcıların yatılı olarak çalışmaya sıcak bakmalarının diğer bir sebebi kültürel olarak daha tutucu olmalarıdır (Toksöz ve Ünlütürk Ulutaş, 2012). Yabancı bakıcıların ise, izin günlerinde gittikleri bir ev olmasına rağmen, esas evleri çalışanlarının evleridir (Akay, 2013). İşverenin evinde kalmak, onları kira ve ev alışverişi gibi maddi harcamalardan muaf kıldığı için (Toksöz ve Ünlütürk Ulutaş, 2012) ve onların gizlenmesini kolaylaştırdığı için (Akalin, 2015) göçmen bakıcılar yatılı olmayı tercih etmektedir. Bununla birlikte, çalıştıkları evde yaşadıkları için yabancı bakıcıların çalışma koşulları daha esneklerdir. Akay'a (2013) ve Akalin'a (2015) göre, bu esneklik birkaç farklı bağlamda sınırların bulunmasına neden olmaktadır. Birinci olarak, yabancı bakıcıların mesai saatleri daha esneklerdir. Örneğin, bir bakıcı gece çocuk uyandırdığında onunla birlikte uyanıp bakım verebilmek-

tedir. İkinci olarak, yabancı bakıcıların iş tanımları esnek; evdeki çocuk bakımını içeren ve içermeyen işler arasında neyin iş olduğu ve neyin iş olmadığı konusunda sınırlar bulanıktır. Üçüncü olarak, yabancı bakıcılar işveren-işçi ilişkilerinde sınır bulanmaları yaşamaktadır. Aşağıda da değinileceği üzere, yabancı bakıcıların evdeki rolü ve işverenlerle ilişkileri çoğunlukla resmîyetten uzaktır ve bu ilişkilerin sınırları belirsizdir.

Bütün bunlara ek olarak, göçmen çocuk bakıcılarının yaşadıkları göç deneyimi ve evlerinden uzak olmaları onlara bazı ek duygusal yükler getirmiştir. Uluslararası alanyazında göçmen bakıcıların yalnızlık, özlem, umutsuzluk, çaresizlik, enerji ve motivasyon eksikliği, öfke ve suçluluk gibi duygusal durumları sıklıkla deneyimledikleri ifade edilmektedir (Chung, 2010; Grinberg ve Grinberg; 1984; Heckert, 2012; Lijtmaer, 2001; Yax-Fraser, 2008). Türkiye’de de yabancı bakıcıların yalnızlık, özlem, üzüntü, suçluluk, korku, huzursuzluk ve öfke gibi duygular yaşadığı belirtilmiştir (Akay, 2013; Toksöz ve Ünlütürk Ulutaş, 2012).

Yabancı bakıcılar, alanyazındaki çoğu metne göre hem kendi ülkelerinde, hem de Türkiye’de itibarsızlaş-tırmaya maruz kalmaktadır. Hemşehrileri tarafından, çocuklarını ve ailelerini terk etmekle, dolayısıyla kötü anne olmakla, para için erkeklerle birlikte olmakla suçlanmaktadır (Keough, 2006). Türkiye’de ise, seks işçisi olarak çalışan hemşehrileri nedeniyle damgalanabilmektedirler (Akay, 2013; Gülçür ve İlkaracan, 2002). Türkiye’deki bakıcıların yaşadıkları bu örüntünün bir benzerini Amerika Birleşik Devletleri’nde (ABD) Wu (2016) raporlamıştır: ABD’de çalışan yabancı göçmen kadınlar, ırkçı-ayırıcı tutumlara, göz hapsine ve tacize maruz kalmaktadır. Wu (2016), ABD’deki bakıcıların bir kısmının yabancı göçmen statüsünde olduğunu ve bu bakıcıların genelde düşük eğitim seviyesine sahip olduğunu belirtmiştir. Öte yandan, ABD’de yaşayan diğer bakıcılar ABD vatandaşıdır ve yüksek eğitim seviyesine sahiptir. Ancak iki grup da bakıcılık yapmaları nedeniyle değersizleştirilmeye maruz kaldıklarını ifade etmiştir.

Yabancı bakıcıların yaşadıkları olumsuzluklarla başa çıkmak için başvurduğu yöntem genelde güvendikleri insanlarla yardım ve destek ağları oluşturmaktır (Akay, 2013; Straiton, Ledesma ve Donnelly, 2017). Bu durum Amerika’daki Karayipli göçmen bakıcılar için de geçerlidir (Brown, 2011). Brown’a göre, bu kişiler genelde aynı memleketlerden gelen ve aynı tarz işleri yapan kişilerle sosyalleşmekte ve kendi memleketlerinin ürünlerini satan marketlerden alışveriş yapmaktadır. Straiton ve arkadaşları (2017) Norveç’te çalışan Filipinli bakıcıların başa çıkma yöntemi olarak dine de yöneldiklerini belirtmiştir. Wu’nun (2016) çalışmasında ise, yabancı bakıcıların yaşadıklarını değersizleştirerek ve ugradıklarını ifade ettikleri haksızlık ve yaşadıkları

sorunlara karşı durup bunları direniş hikâyelerine dönüştürerek başa çıktığı, buna karşın ABD vatandaşı bakıcıların değersizleştirme nedeniyle bakıcılık işinin geçici olduğunu vurguladıkları ifade edilmiştir.

**İşverenin bakıcılardan beklentileri.** Türkiye’de işverenlerin istihdam ettiği bakıcılardan iki temel beklentisi bulunmaktadır. Bu beklentiler çocuk bakımı ve ev işlerine yardımdır (Akalin, 2007). Dünyanın başka bölgelerinde de benzer bir örüntüden bahsedilebilir (Brown, 2011). Çocuk bakımı ile ilgili beklentiler açıkça ifade edilirken, ev işlerine yardım konusundaki beklentilerin açıkça ifade edilmediği çalışma ortamları bulunmaktadır (Akalin, 2007). Söz konusu olan çalışma ortamlarında bakıcılar zaman içerisinde bu sorumlulukları yüklenmektedir ve bu tür sorumlulukların sınırı yoktur (Suğur ve ark., 2008).

Bakıcılara sınırı olmayan sorumluluklar yüklenilmesinin sebeplerinden biri, bakıcıların bir aile üyesi gibi kurgulanmasıdır. Hem bakıcılar, hem de çalıştıkları aileler, bakıcıları bir çalışandan ziyade ailenin bir parçası gibi görmektedirler (Akay, 2013; Suğur ve ark., 2008). Bunun bakıcılar için avantajı, bir aileye aidiyet düşüncesinin onlara güven hissi veriyor olması olabilir. Aslında, bakıcılar memleketlerinden uzakta ve (bazı bakıcılar açısından düşünüldüğünde) kaçak statüsünde çalışmaktadırlar. Bu nedenle güven duymanın ve yakınlığın onlar için önemli bir kriter olması üstünden bir anlamlandırma yapılabilir (Akay, 2013). Bakıcıları ailenin bir parçası gibi görmenin aileler açısından iki avantajı vardır. Bu avantajların ilki, bakıcıya emir dahi vermeden onun iş tanımının dışında kalan işleri de yapabilmesini sağlamaktır (Akalin, 2007). Çünkü bakıcı artık “ailenin bir üyesidir”, bu nedenle evdeki işler ve sorumluluklar otomatik olarak onun da olmaktadır. İkinci avantaj ise bakıcıları ailenin bir parçası olarak kabul etmenin evde bir “yabancı” olduğunu düşünmekten daha rahatlatıcı olmasıdır (Akay, 2013). Bu ikinci avantajın, bakıcının yaşantısı ile benzer olduğu tartışılabilir. İki taraf da birbirini tanımaz iken aynı evde yaşamaya başlamıştır. Aralarındaki ilişkiyi işveren-işçi ilişkisinden, birlikte aile olma ilişkisine dönüştürmenin hem bakıcılar hem işverenler için, ev gibi mahremiyetin önemli olduğu bir alanda rahatlamayı sağlaması söz konusu olabilir. Bu bulgu ve görüşlerin aksine, bazı araştırmacılar annelerin bakıcılarla uzak ve resmi bir ilişki içinde olduğunu bulmuştur (Bora, 2005; akt. Kaya, 2008; Kaya, 2008). Bazı araştırmacılar ise bakıcılara yönelik bakış açısının aileler arası farklılık gösterdiğini bulmuştur (Barnhart, Huff ve Cotte, 2014). Bu araştırmacılara göre, bakıcılar bir aile üyesi gibi değil, daha sıklıkla sevilen bir arkadaş olarak görülmektedir. Ancak, gördüğümüz kadarıyla alanyazında çoğunlukla yukarıda bahsettiğimiz ilk bulgu ve görüşler ağırlıktadır.

Barnhart ve arkadaşları (2014) da bakıcıların ar-

kadaş olarak görülmesine rağmen bakıcı ve aile üyeleri arasındaki ilişkilerin, aile üyelerinin birbiri arasındaki ilişkilerin dört özelliğini zaman zaman taşıdığını bulmuştur. İlk olarak, bakıcılar ve aile üyelerinin bir süreç birlikteliği vardır. Diğer bir deyişle, bakıcılar aile üyeleriyle kısa da olsa ortak bir geçmiş ve bir gelecek algısı paylaşırlar. İkincisi, bakıcıların aile üyelerinin ilişki ağlarına dahil olmasıdır. Buna, yukarıda da bahsedilen, aslında görev tanımında olmamasına rağmen bakıcının üstlendiği işler örnek olarak verilebilir. Üçüncü olarak, yazarlar bazı bakıcıların ailelerin hayatında önemli yer kaplayan veya tüm ailenin içinde olduğu olay, süreç ve aktivitelere dahil edilmesinden bahsetmiştir. Son olarak, bakıcıların da aile üyelerinden sevgi gördüğü ve bakım aldığı altı çizilmiştir. Bu tarz bir bulguya Akay (2013) da ulaşmıştır.

Barnhart ve arkadaşlarının (2014) başka bir bulgusu, ailelerin bakıcıyı aile içinde nasıl tanımlayacağına dair kafa karışıklığı yaşadığıdır. Bakıcılar aslında işçi iken, çalıştıkları evde çocukla ailenin parçası ya da arkadaş gibi konumlandırılmaktadırlar. Bir başka deyişle, aileler de bakıcılar da bakıcının aile içindeki rolleri açısından sınır bulanmaları yaşamaktadırlar (Akay, 2013; Gottesfeld, 2012). Bunlarla birlikte, görüldüğü kadarıyla bakıcıların aile içinde üstlendiği rol, yeni bir kategori olmaktan ziyade annenin rollerinin bir parçasıdır. Diğer bir deyişle, anne kendi rollerini ikiye bölmüş ve bölümlerin birini bakıcıya devretmiş gibidir. Bu bağlamda, yukarıda da belirtildiği gibi bakıcılar için alanyazında *suret-anne* terimi uygun görülmüştür. Gerçekten de, bakıcılar annenin bakım ve evi derleme-toplama işlerini üstlenmiş bir sureti gibidirler. Bakıcının var oluş amacı, anne evde değilken onun boşluğunu doldurmaktır. Dolayısıyla, bakıcı annenin sadece yokluğunda ya da o varken onun izin verdiği ölçüde evde var olablen bir gölge gibidir.

Bakıcıya dair bu algı onun çalışma saatleri ve iş tanımına da yansımıştır. Örneğin Lair, MacLeod ve Budgar (2016) bir ilan sitesindeki çocuk bakıcısı ilanlarını inceleyerek işverenlerin bakıcılardan beklentilerine dair bir örüntü ortaya çıkarmıştır. Bu örüntüye göre, ilan sahiplerinin yarısından fazlası bakıcıları ederinden düşük ücretle çalıştırmak istemektedir. İlan sahiplerinin yaklaşık yüzde 30'u bakıcıların vardiyasının tipik bir günlük çalışma vardiyasından uzun olmasını beklemektedir. Son olarak, araştırmacılar ilan sahiplerinin iş tanımını ve iş için vereceği ücreti belirsiz bırakma eğiliminde olduğunu belirtmiştir.

Türkiye’de bakıcı olarak çalışan kadınlara yönelik iş beklentilerinin yanı sıra, annelerin bakıcıların kişiliğine dair de bazı beklentileri bulunmaktadır. Bakıcının uysal olması bu beklentilerden biridir (Arat-Koç, 1990; akt. Akalın, 2007). Bir başka beklenti ise bakıcının sevgi dolu olması (İnan ve Doğan-Temur, 2010; Leach ve ark.,

2008), ancak özellikle duygusal olarak çocukla kurduğu bağ üzerinden annenin önüne geçmemesidir (Kaya, 2008). İşveren anneler, çocukları bakıcılara onlardan daha fazla sevgi ve ilgi gösterdiğinde hoşnutsuz olmaktadır. Bu nedenle, çocuğa dair bazı sorumlulukları sadece işveren anne üstlenmekte ve bakıcıdan kendisine uygun gördüğü bu sorumluluklardan uzak durmasını beklemektedir (Kaya, 2008). Bunun aksine, bakıcı arayan annelerin hatırı sayılır bir bölümü de bakıcıdan “anne” olmasını ve evde “kendi eviyim gibi” çalışmasını beklemektedir (Akalın, 2015). Dahası, aynı algı bakıcılarda da ve bakılan çocuklarda da mevcuttur (Akay, 2013; Nelson, 1990; Pingault, 2010). Uluslararası alanyazındaki çalışmalarda, örneğin Macdonald (1998) da işveren annelerin çocukları ve bakıcıları arasındaki ilişkiyi aynı anda hem önemli hem önemsiz gördüğünü not etmiştir. Bu çelişkiler, işveren annelerin bakıcılarla ilgili beklentilerinin zannedileceği kadar basit olmadığı, bakıcıların kurulması zor bir dengeyi gözetmesinin gerekliliği şeklinde yorumlanabilir. Aynı zamanda çocuk gelişimi ve ruh sağlığı bağlamında, bakıcılar ve annelerin arasındaki ilişkinin de araştırılması gereklidir. Son olarak, çocuğun büyüdüğü evde bulunan tüm yetişkinlerin birbirleri ile olan etkileşimlerinin, çocuğun gelişimi üzerinde etkileri olacaktır (Minuchin, 1985) ve bu ilişkilerin aile sistemleri kuramına göre incelenmesi daha geniş bir çerçeveye sağlayacaktır.

### Çocuk ve Ebeveyn Etkileşiminde Bakıcının Rolü

**Çocuk gelişiminde ailenin önemi.** Her ne kadar çocukların psikolojik gelişimi çocuğun annesi ile kurduğu iletişim temelinde araştırılmışsa da, bu görüşte 1950’li yıllarda biyoloji temelinde gelişmekte olan yeni bir bakış açısı ile yavaş ama istikrarlı bir değişim başlamıştır (Dallos ve Draper, 2015; Smith-Acuna, 2010). ABD’nin farklı bölgelerinde Bateson, Jackson, Bowen ve Ackerman, bireyi ve onun psikolojik sıkıntılarını daha bütüncül bir perspektiften değerlendirmek için bu yıllarda harekete geçmiştir (akt. Smith-Acuna, 2010). Bu kişilerin temellerini attığı aile sistemleri kuramına göre, bireyler çevrelerinden ve sahip oldukları etkileşimlerden bağımsız olarak değerlendirilemezler (Dallos ve Draper, 2015; Smith-Acuna, 2010). Tam tersine, bireyler, onları etkileyen ve onların etkilendiği dinamik bir ilişkiler ağı (bir başka deyişle, sistem) içerisinde yaşarlar (Dallos ve Draper, 2015; Smith-Acuna, 2010). Bu yaklaşımın örneklerinden biri, aile terapisinde psikolojik sıkıntı yaşayan bireyin genelde problemi aile için taşıyan kişi olmasıdır (*identified patient*; Dallos ve Draper, 2015; Smith-Acuna, 2010).

Aile sistemine odaklanmak, bireyler incelenirken dikkate alınması gereken birkaç yeni önermeyi getirmiştir: Bu önermelerin birincisi, sistem içi ilişkilerin



lineer değil, dairesel olduğudur. Bir başka deyişle, sistem bireylerin birbiriyle kurdukları etkileşim ile sürekli devam eden bir etki-tepki mekanizmasıdır. Bu devamlılık nedeniyle aile bir *açık sistem* olarak adlandırılır. Bir başka önerme, ailenin çeşitli alt sistemleri bulunduğu (örn. anne-çocuk; Ünal, 2013). Her bir alt sistemin ayrı dinamikleri olsa dahi, bu alt sistemler bir araya gelip aileyi oluşturduklarında, ailenin bütünü parçalarının toplamından farklı bir dinamik içermektedir (Akün, 2013; Smith-Acuna, 2010). Sistem kuramının getirdiği önermelerin bir diğeri ise sisteme katılan her unsurun sistemin dengesini değiştirecek olmasıdır (Dallos ve Draper, 2015). Bu açıdan bakıldığında, bir ailenin yanında işe başlayan bir çocuk bakıcısının, sadece çocuğun değil, tüm aile bireylerinin ilişkisel dünyasını değiştirmesi mümkündür.

Bu yaklaşıma benzer bir kuram, gelişim psikolojisi alanında önemli isimlerden biri olan Bronfenbrenner tarafından geliştirilmiştir (Bronfenbrenner ve Morris, 2006). Bu kurama göre, bir çocuğun gelişimi devamlılık ve değişim prensipleriyle ilerler. Ancak bu kuramı diğerlerinden ayıran esas özellik, insan, çevresindeki çeşitli kişiler, unsurlar ve zaman gibi farklı katmanların arasında bir etkileşim olduğunu savunmasıdır (Bronfenbrenner ve Morris, 2006). Bronfenbrenner da, tıpkı aile sistemleri kuramcılarını gibi, çocuğun gelişimini temel olarak etkileyenlerin anne ve baba olduğuna, ancak çocuk büyüdükçe hayatına giren başka insanların (örn. bakıcılar, akrabalar, öğretmenler, yakın arkadaşlar) da çocuğun üstünde etki sahibi olduğuna vurgu yapmıştır (Bronfenbrenner ve Morris, 2006).

Bu bilgiler ışığında, çocuğun psikolojik gelişimi ve ruh sağlığı incelenirken, onun çevresi ile geçmiş ve şimdiki zaman bağlamında etkileşimlerinin hesaba katılmasının gerekli olduğunu ve çocuğun birey olarak incelenmesine ek olarak, onun çevresi ile etkileşimlerinin de incelenmesinin gerçekliği bütünüyle yansıtacağı söylenebilir. Ancak alanyazında çoğunlukla anne-bebek ve anne-çocuk ikili ilişkisinden bahseden yayınlar mevcuttur. İkincil olarak baba-bebek ve baba-çocuk ilişkisine odaklanan araştırma sonuçları yayınlanmaya başlanmıştır. İlerleyen zamanlarda, anne-baba-bebek veya anne-baba-çocuk ilişkisini anlamak üzerine, bu ilişkideki üç kişinin etkileşiminin gözlemlenmesi yoluyla yapılan araştırmalar da mevcuttur (örn. Kitzmann, 2000; Lindsey ve Caldera, 2006; McHale, 1995).

Eğer bebeğin veya çocuğun içinde bulunduğu ortamdan etkilendiği ve o ortamı etkilediği varsayılırsa, bu ortamın içindeki tüm aktörlerin çeşitli özelliklerinin yanı sıra, çocukla etkileşimleri ve birbirleriyle iletişimlerinin de araştırılması gereklidir. Çocuğun hayatında yoğun olarak rolü bulunan bu kişiler de doğrudan çocuğu, dolaylı olarak ise çocuğun hayatındaki diğer kişileri ve

çocuk ile bu kişilerin kurduğu ilişkileri etkileyebilirler. Dahası, sistem kuramına göre, bu kişiler ve bu kişilerin çocuk ile kurduğu ilişki de çocuğun hayatındaki diğer insanlar ve ilişkiler tarafından etkilenebilir.

*İkincil bakıcılar* olarak isimlendirilebilecek olan bu kişilerin arasında, özellikle ABD aile düzeninde en sık araştırılanlar büyükannelerdir. Büyükanneler ve çocuk gelişimi üstündeki etkiler, en çok genç gebeliklerde veya annenin hapse girdiği durumlarda büyükannenin çocuk bakımına aktif katılımı bağlamında çalışılmaktadır (Burton, Dilworth-Anderson ve Merriwether-de Vries, 1994; örn. Dallaire, 2007). Bu iki durumun dışında büyükanneler nadiren araştırma konusu olmuştur. Son zamanlarda anne-büyükanne-bebek üçlü etkileşimini konu alan araştırmalar yapılmaya başlanmıştır (Salman Engin, 2014) ancak bu konuda da alanyazın oldukça kısıtlıdır.

Güçlü bir diğer ikincil bakıcı adayı ise çocuk bakıcısıdır. Ancak çocuk bakıcılarının bebek veya çocukla kurduğu iletişim konusunda daha da az miktarda araştırma bulunmaktadır. Dahası, gördüğümüz kadarıyla çocuk bakıcılarının diğer aile üyeleriyle etkileşimi ve bunun bakıcı-çocuk ilişkisine yönelik yansımalarına dair çalışma bulunmamaktadır. Bu nedenle, bu makalenin bir sonraki bölümünde bakıcı, çocuk ve diğer aile bireyleri arasında gerçekleşen çoklu etkileşimin dinamiklerine dair ipuçları sunabileceği düşünülen alanyazın bulgularından da bahsedilecektir.

**Anne-bebek/çocuk ve bakıcı etkileşimi.** Bebeğin dünyaya gelmesiyle birlikte aileler için yeni bir süreç başlar. Bu süreç, öncelikli olarak anneler için, bebeğin hayatta kalmasını, büyümesini ve gelişmesini sağlamak gibi büyük sorumlulukları içerir (Stern, Bruschiweiler-Stern ve Freeland, 1988). Stern ve arkadaşları (1988) tarafından bahsedilen bir başka sorumluluk ise bebeğe sevgi dolu bir ilişki sunmaktır. Bütün bu sorumlulukların yerine getirilebilmesi için birden fazla değişkenin rolünden bahsedilebilir. Bakıcı istihdam eden aileler için bakıcının varlığı da bu değişkenlerden biridir.

Çocuk bakıcıları, alanyazında anne-çocuk ilişkisinin tanımlandığı kavramlarla iki şekilde ilişkili olabilir: Birincisi, anne-bebek ilişkisine dair dinamiklerin, çocuk bakıcılarının yaptığı işin suret-annelik olması nedeniyle bakıcı-çocuk ilişkisinde de ortaya çıkıyor olması ihtimalidir. Örneğin, alanyazında göçmen annelerin ve göçmen bakıcıların çocuklarıyla iletişimi üzerine yapılan araştırmaların benzer annelik deneyimlerine, zorlanmalarına ve çözümlerine işaret ettiği görülmüştür (örn. Akay, 2013 ve Madianou, 2012). İkinci ilişki, bakıcıların anne ve çocuk arasındaki dinamikleri, çocuğu büyüten bir üçüncü kişi olarak etkiliyor olması ihtimalidir. Söz konusu etki, bakıcının annenin üstünden aldığı yükler itibarıyla ve yukarıda bahsedildiği gibi hem anne için sürecin daha sıkı kontrolünü, hem bakıcı için güvenlik

hissini sağlaması açısından pozitif olabilir. Ayrıca, bakıcının *aileden biri gibi* görüldüğü ve annenin yokluğunu doldurduğu bir ortam, çocuk için telafi edici olabilir. Ancak evde bir bakıcı bulunması, hem anne hem de bakıcı için kolaylaştırıcı olduğu kadar zorlaştırıcı da olabilir. Yukarıda da bahsedildiği gibi, anneler ve bakıcılar arasında çocuğa dair sorumlulukların ve çocuğun ilgisinin paylaşılması önemli bir meseledir. Anneler bakıcılardan, kendilerinin bir suretiymişçesine ev içindeki görevleri üstlenmesini, öte yandan da çocukla kendisinden daha yakın olmamasını beklemektedir (Macdonald, 1998). Bakıcıların yüzleştiği bu kısıtlama, onları ve baktıkları çocukla kurdukları ilişkiyi olumsuz etkileyebilir. Örneğin Stubberud (2014), bakıcıların aileyle kurduğu ilişkide sınır aşımaları olduğunu, bakıcıların profesyonellik sınırları çizmek adına işveren aileyle aralarına mesafe koymaya çalıştıklarını belirtmiştir. Buna ek olarak, bakıcıların memleketlerindeki yaşantılarından edindikleri aile deneyimleri ve Türkiye'ye göç ederken yaşadıkları sıkıntılar bakıcı-çocuk ilişkisini olumsuz etkileyebilir: Bakıcılar, baktıkları çocuğa aşırı bağlanabilir ya da bu çocuğa ihtiyacı olan ilgiyi vermeyebilirler. Örneğin, Akay (2013) bakıcıların baktıkları çocukla kendi çocuklarıymişçesine yakınlaştıklarını belirtmiştir. Son olarak, anne ve bakıcının arasındaki kültürel farklar, çocuk bakımında önemli yeri olan bu iki aktörü olumsuz etkileyebilir (Greenfield, Flores, Davis ve Salimkhan, 2008; Stubberud, 2014). Tüm bu olası etkilere bakıldığında bakıcılar ile ilgili birçok değişken bakıcının anne-çocuk etkileşimini etkileyebilmektedir. Ancak, alanyazında bu olumsuz durumların çocuğa ve aileye uzun vadeli etkilerini inceleyen herhangi bir çalışma bulunmamaktadır.

**Baba-bebek/çocuk ve bakıcı etkileşimi.** Her ne kadar anne-çocuk araştırmalarından yola çıkılarak ebeveynliğe dair genellemeler yapılırsa da, kadınlar ve erkekler anne ve baba olmaya hazırlanırken farklı deneyimler yaşar, farklı süreçlerden geçerler (Cowan ve Cowan, 2000). Yıllar içerisinde babanın da önemini vurgulayan ve çocuk gelişiminin üstünde babanın sahip olduğu yönlendirici etkiyi çeşitli boyutlarıyla inceleyen yayınlar üretilmiştir.

Bu yayınların bir kısmı, babanın bebek ya da çocuk ile kurduğu birebir ilişki üstüne incelemelerden oluşmaktadır. Örneğin, Erlandsson, Dsilna, Fagerberg ve Christensson (2007) yenidoğan bebeklerin babalarıyla ten tene temas etmesini sağladıkları bir uygulama çalışması yapmıştır. Yazarlar, babalarıyla ten tene temas eden bebeklerin daha az ağladığını ve ağlamayı daha hızlı kestiğini bulmuştur. Sadece bu bulgudan yola çıkılarak bile babaların da çocuğun gelişiminde anneler kadar etkili olma potansiyeli taşıdığını tartışmak mümkün olabilir.

Babanın çocuk gelişimi üstündeki etkisini inceleyen yayınların azımsanmayacak bir bölümünde ise ba-

banın çocuk üstündeki etkisi, babanın anne ile ilişkisi üstünden tanımlanmaktadır. Ebeveynliğe geçiş süreci, anne ve babanın arasındaki işbirliğinin niteliği açısından belirleyici olmasının yanı sıra, çiftin romantik ilişkisinde de sarsıntı yaratma potansiyeli yüksek olan bir süreçtir (Cowan ve Cowan, 2000). Bu dönemde ilişkiler yeniden tanımlanabilir, dengeler değişebilir. Çocuğun varlığı ve bunun getirdiği zorluklar, anne ve babanın arasındaki ilişkiyi etkileyebilir (Öngider, 2013). Ancak tam tersi yönde bir etkileşimden de bahsedilebilir: anne ve babanın arasındaki ilişkinin kalitesi, çocuğun gelişim sürecine olumlu ya da olumsuz bir etkide bulunabilir (Öngider, 2013). Örneğin, Lee ve Doherty (2007) ilk bebeğini bekleyen çiftlerle bir çalışma yapmıştır. Sonuçlar, babaların evliliğine dair tatmin hissi arttıkça bebeğine gösterdiği ilginin arttığını göstermektedir. Dahası, babanın evlilik tatmini arttıkça bebeğine gösterdiği sıcaklık artmakta, müdahaleciliği ise azalmaktadır. Bağlantılı biçimde, babalar anne ve çocuk ilişkisine dâhil olduğunda da annelerin ilişkideki rolü azalmaktadır. Örneğin, Lindsey ve Caldera (2006) annelerin, anne-baba-çocuk etkileşiminde, anne-çocuk etkileşimine kıyasla daha geride durduğunu, daha az hassas ve daha olumsuz olduğunu bulmuştur. Ancak, bazı annelerin de baba-çocuk etkileşimini yönetme eğilimi bulunmaktadır. Puhlman ve Pasley (2017), annelik bekçiliğini (maternal gatekeeping) annenin babanın ebeveynlik davranışlarını kontrol ederek, yüreklendirerek ve/veya kısıtlayarak yönetmesi olarak tanımlamıştır. Annelik bekçiliğinin babanın çocuğa gösterdiği ilgiyi ve ebeveynlik kalitesini etkilediğini gösteren araştırmaların sayısı gittikçe artmaktadır (Altenburger, Schoppe-Sullivan ve Dush, 2018; Schoppe-Sullivan, Brown, Cannon, Mangelsdorf ve Sokolowski, 2008). İleride bu konuda yapılacak araştırmalarda annelik bekçiliği de bir değişken olarak değerlendirilebilir.

Babalık ve baba-çocuk ilişkisi ile ilgili yayınların az olması, çeşitli yayınlarda da sıkça dile getirilen bir sorundur. Bu eksikliğe, babaların aile ağındaki diğer kişilerle etkileşimini ve bu etkileşimin çocuğun psikososyal gelişimi üstündeki etkilerini inceleyen araştırmaların azlığı da dâhil edilebilir. Bildiğimiz kadarıyla, baba-bakıcı ilişkisini incelemiş herhangi bir yayın bugüne kadar üretilmemiştir. Bu nedenle, bu alanda yapılacak araştırmalara ihtiyaç bulunmaktadır. Yukarıda verilen bilgiler ışığında, bakıcı istihdam edilen evlerde babanın çocuğunun gelişimine etkisinin aynı olup olmadığı, anne-baba etkileşiminin değişip değişmediği, annenin baba-bakıcı ilişkisini yönetip yönetmediği sorulabilecek soruların birkaçıdır.

**Bakıcıların aile dinamiklerine etkisi.** Bakıcıların çocukların gelişimi üstündeki etkilerini incelerken, birkaç farklı etkiden söz edilebilir: a) çocuğun bakıcı ile doğrudan etkileşimi sonucunda çocuğun kişiliği ve ya-

şam uyumunda oluşacak şekillenme ve yeniden şekillenme, b) bakıcının varlığı ile çocuğun hayatındaki diğer unsurları etkilemesi sonucu oluşan dolaylı etki. Bu ikinci etki iki bağlamda incelenebilir; bakıcının çocuğun yaşam şartları üstündeki etkisi ve bakıcının çocuğun çevresindeki diğer önemli kişiler ile (anne gibi) etkileşimi sonucunda oluşan ortak etki. İlk etki bakıcının çocukla geçirdiği bakım zamanı boyunca onunla kurduğu doğrudan ilişkiye, ikinci etki ise bakıcının çocukla diğer kişiler üzerinden kurduğu dolaylı ilişkiye işaret etmektedir. Bu ilişki anne-bakıcı-çocuk veya baba-bakıcı-çocuk ilişkisi gibi üç aktörlü, ya da anne-baba-bakıcı-çocuk ilişkisinde olduğu gibi çok aktörlü bir ilişki olabilir.

Bakıcı, işe alındığında hanedeki ilişkiler ve etkileşimler ağına dâhil olmaktadır. Özellikle yatılı olarak çalışan bakıcılar, yanında çalıştıkları ailenin yaşantısına günün her saatinde şahit olmaktadır (Zdravomyslova, 2010). Buradan yola çıkılarak, bakıcıların evde üstlendikleri roller ve aile bireyleriyle kurdukları ilişkilerin kalitesinin, aile bireylerinin aralarında kurduğu ilişkilerin niteliğini de etkileyeceğini tahmin etmek mümkün olabilir. Ancak alanyazında anne-baba-bakıcı-çocuk etkileşimi ve bunların olası sonuçlarını inceleyen araştırmalara da rastlanmamıştır. Aile dinamiklerine bakıcı katkısının daha bütünlüklü olarak görülebilmesi için ebeveynleri, bakıcıyı ve çocuğu, hatta varsa çocuğun kardeşlerini örneklemine dahil eden araştırmalara ihtiyaç vardır.

### Sonuç ve Öneriler

Bu inceleme çalışmasında çocuk bakıcıları ile işveren aile arasındaki ilişki dinamiklerine dair alanyazının sunulması amaçlanmıştır. Tarama bulguları bakıcı ve aile arasındaki etkileşim türlerinin sistematik bir biçimde incelenmesine izin vermeyecek darlıkta olduğu için, bulgular anlatı incelemesi yöntemi ile, bakıcılığın tanımı ve aile üyeleriyle ilişki dinamikleri bağlamında sunulmuştur. İlk bölümde bakıcılığın tanımına ve Türkiye’de çocuk bakıcılarına ilişkin genel bilgilere yer verilmiştir. İkinci bölümde, çocuk bakıcılarının yanında çalıştıkları ailenin ilişkiler ağına ve baktıkları çocukların hem doğrudan, hem de dolaylı olarak psikolojik gelişim süreçlerine katılımı ile ilgili var olan alanyazın incelenmiş ve değerlendirilmiştir.

Derlenen alanyazın söz konusu süreçleri anlamak için araştırmacıların elinde oldukça az veri olduğunu, var olan çalışmaların da çoğunlukla bakıcıların potansiyel etkisini değişken olarak içermediğini göstermiştir. Dolayısıyla, çoğu yorum bakıcılığa ve verilen bakıma yakın kavramlar ve ilişkilerle benzerlikler kurarak yapılabilmektedir. Bununla birlikte, alanyazın değerlendirmesi sonucunda bakıcıların hem işveren aile, hem de baktıkları çocuk ile anlamlı bir etkileşim içinde olduğu ve bu

alandaki yapılacak araştırmaların aydınlatıcı olacağı tartışılabilir.

Tüm bu alanyazın incelemesi ve ilgili bulguların değerlendirilmesi sonucunda araştırmacılar ve uygulayıcılar için çeşitli öneriler biraraya getirilebilir. İlk olarak, bakıcılar ebeveynler ile bireysel ve etkileşim halinde ilişkiler kurabilmektedir. Bu ilişki ağları çalışmanın bulgularının da sınıflandırmasına temel oluşturmuş ve anne-bakıcı-çocuk, baba-bakıcı-çocuk ve anne-baba-bakıcı-çocuk ilişki örüntülerinde bakıcının rolünün detaylı araştırılmasına olan ihtiyacı gözler önüne sermiştir. Bu bağlamda daha fazla araştırma yapılması bu ilişkilerin etkileri hakkında daha net bilgiler sunulmasına ve ilerleyen yıllarda sistematik derlemelerin de yapılmasına imkan sağlayacaktır.

Çocuk ve yetişkin arasındaki ilişkinin uyumu genelde ikili ilişkiler bağlamında incelenmiştir (örn. Moilanen ve Rambo-Hernandez, 2017). Ancak bir aile, ebeveyn ve çocuk, bakıcı ve çocuk ve iki ebeveyn etkileşiminin dışında tüm aile bireylerinin bir araya geldiği etkileşimlerden de sıkça etkilenmektedir. Dolayısıyla, gelecek araştırmalar aile bireyleri ve bakıcıların üçlü etkileşimlerini de incelemelidirler. Nitekim bağlanma stillerinin üç nesil boyunca nasıl aktarıldığını inceleyen araştırmalarında Cassibba, Coppola, Sette, Curci ve Costantini (2017) iki kadın ebeveynin (anne ve büyükanne) bulunduğu evlerde, annenin bağlanma stiline, büyükannenin bağlanma stiline çocuğa aktarımında aracı rolünün olduğunu bulmuştur. Buradan yola çıkılarak, çocuğa ortak bakım veren iki kadının çocuk üstündeki etkisinin birbirinden bağımsız olmadığı düşünülebilir ve üçlü etkileşimleri incelemenin daha güvenilir sonuçlar vereceği çıkarımı yapılabilir.

Bununla beraber, gelecekteki çalışmalarda bütün aile bireylerinin ve bakıcının özelliklerinin birbiriyle etkileşimi üstünden uyumluluk/uyumsuzluk (match/mismatch) deneyimlerinin değerlendirilmesi ve çeşitli uyum/uyumsuzluk örüntülerinin belirlenmesi hedeflenmelidir. Dahası, çocuğun gelişim süreçleri boyunca bu örüntülerin geçirdiği değişimlerin takip edilmesi ile detaylı çıkarımların yapılması sağlanabilir. Uyumluluk/uyumsuzluk çalışmaları, koruyucu aile ve çocuklarının aile sistemini oluşturma süreçlerini incelerken de kullanılır (Sinclair ve Wilson, 2003); zira bu ilişkide yeni bir aile dinamiği kurulmaktadır. Aile bireylerinin birbirleri ile ne kadar uyumlu ve uyumsuz oldukları, ailenin işlevselliği ile ilgili daha ayrıntılı bilgi verir. Benzer biçimde, bakıcının da aileye dahil olma süreçleri göz önünde bulundurulduğunda, uyumluluk/uyumsuzluk deneyimlerinin değerlendirilmesi üstüne yapılacak çalışmalar, bu alana büyük katkı sağlayacaktır.

Bu inceleme çalışmasında, bakıcıların etkisi, sırasıyla çocuğun annesi ve babası ile ilişkisi üzerinden an-

lamlandırılmaya çalışılmıştır. Fakat bir bakıcının aileye katılımını yordayacak başka değişkenler de bulunabilir. Bu değişkenlerin en önemlisi bakıcıların kendine has, yani bireysel özellikleridir. İnsanların kişilikleri (Denissen, Van Aken ve Dubas, 2009; Robins, Caspi ve Moffitt, 2000), ilişki geçmişleri (Robins, Caspi ve Moffitt, 2002), temel bağlanma stilleri (Hazan ve Campa, 2013) ve ruh sağlıkları (Ahun ve ark., 2018) onların girdikleri herhangi bir ilişkideki duygulanımlarını, tutumlarını ve davranışlarını etkiler. Buradan yola çıkıldığında ilk olarak, bakıcıların aile dinamiklerine katılımı üstüne kuram oluşturulurken, bakıcıların yukarıda sayılan özelliklerinin de bu kuramda etkin bir rolünün olması beklenmelidir. Aynı özellikler, anne, baba ve bebek/çocuk için de göz önüne alınabilir. Ayrıca, bakıcılar “çocuk bakıcısı” olmanın dışında başka roller de taşımaktadırlar. Bunlardan en çarpıcısı, bazı bakıcıların kendi çocuklarının olmasıdır. Bakıcıların annelik rolü ve bakıcılık rolü arasında, yapılan işin benzerliği açısından da bir bağ bulunmaktadır. Nitekim Akay (2013), bakıcıların annelik rolünün bakıcılık algısını etkilediği gibi, bakıcılık işinin de birden fazla açıdan bakıcılığı etkilediğini bulmuştur. Dolayısıyla, gelecekte araştırmacılar aile bireylerinin ve bakıcıların her birinin oluşan ilişkilere kendilerinden neler kattığını ve ilişkilerden neler aldığını inceleyebilirler.

Özetle, çocukların gelişiminde, doğumundan başlayarak, anne ve babanın yanı sıra ona bakım veren çocuk bakıcısının da önemli bir etkisinin olduğu ve bu etkinin hem doğrudan, hem de dolaylı şekilde çocuğa ulaştığı söylenebilir. Alanyazında bu alanda pek çok ek-sik vardır, bu sebeple de bu derleme çalışmasında öne sürülen bazı çıkarımlar henüz varsayımsaldır. Gelecekte yapılacak araştırmalar, çocuk gelişimi üstünde potansiyel bir etkiye sahip olan bakıcı bakımını farklı açılardan ele almalı ve derinlemesine çalışmalıdır.

Bakıcılığın araştırma boyutuna ek olarak, bulgular bakıcıların ve bakıcılığın uygulamada da hayatın ne kadar içinden örnekler teşkil ettiği ve çocuk gelişimine katkısı olduğunu göstermektedir. Çocukların gelişimsel dönemlerinin önemli bir kısmında zamanlarının çoğunu geçirdikleri bu bireylerin gerçekleştirdiği uygulamaların, ilerleyen yıllarda baktıkları çocukların hayatında büyük etkileri olacağı düşünülmektedir. Bu yüzden bakım faaliyetinin içeriğine ilişkin ön eğitimlerin geliştirilmesi ve uygulamasının, hem süreç sırasında hem de süreç sonrasında bu faaliyetlere ilişkin izleme ve denetlemelerin yapılmasının faydalı olacağı düşünülmektedir. Buna ilişkin araştırmacılarla birlikte iyi uygulamaların belirlenmesi ve örnek kılavuzların hazırlanması ebeveynler ve bakıcılar için kolaylık sağlayacak olup, bulgular bölümünde söz edilen olumsuz etkenlerin ilişkilere olan etkilerini azaltacağı düşünülmektedir.

## Kaynaklar

- Ahun, M. N., Consoli, A., Pingault, J. B., Falissard, B., Battaglia, M., Boivin, M., ... ve Côté, S. M. (2018). Maternal depression symptoms and internalising problems in the offspring: the role of maternal and family factors. *European Child & Adolescent Psychiatry*, 27, 921–932.
- Akalın, A. (2007). Hired as a caregiver, demanded as a housewife: Becoming a migrant domestic worker in Turkey. *European Journal of Women's Studies*, 14(3), 209–225.
- Akalın, A. (2015). Motherhood as the value of labour: the migrant domestic workers' market in Turkey. *Australian Feminist Studies*, 30(83), 65–81.
- Akay, N. (2013). *Mothering a child that is not mine: The perceptions about mothering and babysitting of immigrant babysitters who had left their children behind* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul Bilgi Üniversitesi). <http://openaccess.bilgi.edu.tr:8080/xmlui/handle/11411/518>
- Akün, E. (2013). Yapısal aile sistemleri kuramı bağlamında ergenlik döneminde aile yapısı ve ergenlik dönemi sorunları. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi - DTCF Dergisi*, 53(1), 85–116.
- Altenburger, L. E., Schoppe-Sullivan, S. J. ve Dush, C. M. K. (2018). Associations between maternal gatekeeping and fathers' parenting quality. *Journal of Child and Family Studies*, 27(8), 2678–2689.
- Barnhart, M., Huff, A. D. ve Cotte, J. (2014). Like a member of the family: including and excluding paid caregivers in performances of family. *Journal of Marketing Management*, 30(15-16), 1680–1702.
- Belsky, J., Vandell, D. L., Burchinal, M., Clarke-Stewart, K. A., McCartney, K. ve Owen, M. T. (2007). Are there long-term effects of early child care?. *Child Development*, 78(2), 681–701.
- Bora, A. ve Üstün, İ. (2005). *Sıcak aile ortamı-demokratikleşme sürecinde kadın ve erkekler/algular ve zihniyet yapıları: Cinsiyet rejim ekseni*. İstanbul: TESEV Yayınları.
- Bowlby, R. (2007). Babies and toddlers in non-parental daycare can avoid stress and anxiety if they develop a lasting secondary attachment bond with one carer who is consistently accessible to them. *Attachment & Human Development*, 9(4), 307–319.
- Bronfenbrenner, U. ve Morris, P. A. (2006). The bioecological model of human development. W. Damon ve R. M. Lerner (Ed.), *Handbook of child psychology* içinde (s.793-828). Hoboken, NJ: John Wiley & Sons, Inc.

- Brown, T. M. (2011). *Raising Brooklyn: nannies, childcare, and Caribbeans creating community*. New York, NY: New York University Press.
- Burton, L. M., Dilworth-Anderson, P. ve Merriwether-de Vries, C. (1994). Context and surrogate parenting among contemporary grandparents. *Marriage & Family Review*, 20(3-4), 349-366.
- Cassibba, R., Coppola, G., Sette, G., Curci, A. ve Costantini, A. (2017). The transmission of attachment across three generations: A study in adulthood. *Developmental Psychology*, 53(2), 396-405.
- Center on the Developing Child. (2013). *In brief: Early childhood mental health*. <https://developingchild.harvard.edu/resources/inbrief-early-childhood-mental-health/>
- Chung, H. I. C. (2010). Child rearing experiences of foreign wives married to Korean husbands. *Asian Nursing Research*, 4(2), 75-89.
- Coles, P. (2015). *The shadow of the second mother: Nurses and nannies in theories of infant development*. New York, NY: Routledge.
- Consular Section of the Philippine Embassy, Ankara Turkey. (2017, December 29). Re: information request [electronic mail]. <https://horde.metu.edu.tr/imp/dynamic.php?page=mailbox#msg:SU5CT1g;564>
- Cowan, C. P. ve Cowan, P. A. (2000). *When partners become parents: The big life change for couples* [öz]. Mahwah, NJ, US: Lawrence Erlbaum Associates Publishers.
- Crittenden, A. N. ve Escasa-Dorne, M. (2015). Allomothers. P. Whelehan & A. Bolin (Ed.), *The international encyclopedia of human sexuality* içinde (s. 64-67). Chichester, West Sussex: Wiley-Blackwell.
- Dallaire, D. H. (2007). Children with incarcerated mothers: Developmental outcomes, special challenges and recommendations. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 28(1), 15-24.
- Dallos, R. ve Draper, R. (2015). *An introduction to family therapy: Systemic theory and practice* (4. baskı). Berkshire, England: Open University Press.
- Dedeoğlu, A. O. (2010). Discourses of motherhood and consumption practices of Turkish mothers/Annelik söylemleri ve Türk annelerin tüketim pratikleri. *Business and Economics Research Journal*, 1(3), 1-15.
- Demirdizen, D. (2013). Türkiye'de ev hizmetlerinde çalışan göçmen kadınlar: Yeni düzenlemelerle yarı köle emeğine doğru mu? *Çalışma ve Toplum*, 38(3), 325-346.
- Denissen, J. J., Van Aken, M. A. ve Dubas, J. S. (2009). It takes two to tango: How parents' and adolescents' personalities link to the quality of their mutual relationship. *Developmental Psychology*, 45(4), 928-941.
- Erdem, Z. ve Şahin, L. (2009). Ülkemizde ev hizmetlerinde istihdam edilen yabancı uyruklu işgücünün çalışma koşulları: İstanbul ili üzerine bir alan çalışması. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, 0(57), 281-325.
- Erlandsson, K., Dsilna, A., Fagerberg, I. ve Christenson, K. (2007). Skin-to-skin care with the father after cesarean birth and its effect on newborn crying and prefeeding behavior. *Birth*, 34(2), 105-114.
- Filipinli bakıcı nasıl bulunur? (n.d.) *Filipinli Bakıcılar*. <http://www.filipinlibakicilar.com/bakici-nasil-bulunur.html>
- Gottesfeld, A. P. (2012). *Exploring the relationship between working mothers and their nannies* (Yayınlanmamış doktora tezi, City University of New York). <https://search.proquest.com/docview/1115276236/previewPDF/42DB4C39B-59D4770PQ/1?accountid=13014>
- Greenfield, P. M., Flores, A., Davis, H. ve Salimkhan, G. (2008). What happens when parents and nannies come from different cultures? Comparing the caregiving belief systems of nannies and their employers. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 29(4), 326-336.
- Grinberg, L. ve Grinberg, R. (1984). A psychoanalytic study of migration: Its normal and pathological aspects. *Journal of American Psychoanalytic Association*, 32, 13-38.
- Gülçür, L. ve İlkaracan, P. (2002). The 'Natasha' experience: Migrant sex workers from the former Soviet Union and Eastern Europe in Turkey. *Women's Studies International Forum*, 25(4), 411-421.
- Gürçayır Teke, S. (2014). Dönüşen anneliğe yönelik netnografik bir analiz: blogger anneler. *Milli Folklor*, 26(103), 32-47.
- Hazan, C. ve Campa, M. I. (Eds.). (2013). *Human bonding: The science of affectional ties*. New York, NY: Guilford Press.
- Heckert, C. M. (2012). Latina immigrants in rural western Pennsylvania and use of mental health resources when coping with depression: Implications for practice. *International Journal of Culture and Mental Health*, 5(3), 182-189.
- Hitt, T. (2016). *The Parent Nanny Inventory: Development of an instrument to increase compatibility in the parent-nanny match* (Yayınlanmamış doktora tezi, The Chicago School of Professional Psychology). <https://search.proquest.com/docview/1902251880?pq-origsite=gscholar>
- Hutter, M. (2013). "My Filipina is from Ghana." transnational migration, nannies and family life. *Journal of Comparative Family Studies*, 44(6), 741-748.

- Işık, S. Y. (2013). Küreselleşme, kültürel değişim ve ebeveynlik: Ankara Kamil Ocak mahallesi örneği. *Eğitim Bilim Toplum Dergisi*, 13(50), 48–75.
- Irwin, L. G., Siddiqi, A. ve Hertzman, G. (2007). *Early child development: A powerful equalizer*. Vancouver, BC: Human Early Learning Partnership (HELP).
- İçduygu, A. ve Aksel, D. B. (2012). *Irregular migration in Turkey* (IOM Report). [http://www.academia.edu/download/38038624/IOM\\_Report\\_11022013.pdf](http://www.academia.edu/download/38038624/IOM_Report_11022013.pdf)
- İnan, H. Z. ve Doğan-Temur, Ö. (2010). Babysitters in early childhood: a research on parents' experiences and perspectives on babysitters. *Inonu University Journal of the Faculty of Education (INUJFE)*, 11(2), 1-17.
- Kaya, Ö. (2008). *Mothering experiences of professional women in Turkey: Child bearing, child caring, and child rearing* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi). <http://etd.lib.metu.edu.tr/upload/12610251/index.pdf>
- Keough, L. J. (2006). Globalizing 'Postsocialism:' Mobile mothers and neoliberalism on the margins of Europe. *Anthropological Quarterly*, 79(3), 431–461.
- Kitzmann, K. M. (2000). Effects of marital conflict on subsequent triadic family interactions and parenting. *Developmental Psychology*, 36(1), 3–13.
- Lair, C. D., MacLeod, C. ve Budgar, E. (2016). Advertising unreasonable expectations: Nanny ads on Craigslist. *Sociological Spectrum*, 36(5), 286–302.
- Laughlin, L. (2013). *Who's minding the kids? Child care arrangements: Spring 2011* (Current Population Reports, P70–135). Washington, DC: U.S. Census Bureau.
- Leach, P., Barnes, J., Malmberg, L. E., Sylva, K., Stein, A. ve the FCCC team 1. (2008). The quality of different types of child care at 10 and 18 months: A comparison between types and factors related to quality. *Early Child Development and Care*, 178(2), 177-209.
- Lee, C. Y. S. ve Doherty, W. J. (2007). Marital satisfaction and father involvement during the transition to parenthood. *Fathering*, 5(2), 75–96.
- Lijtmaer, R. M. (2001). Splitting and nostalgia in recent immigrants: Psychodynamic considerations. *Journal of the American Academy of Psychoanalysis*, 29(3), 427–438.
- Lindsey, E. W. ve Caldera, Y. M. (2006). Mother–father–child triadic interaction and mother–child dyadic interaction: Gender differences within and between contexts. *Sex Roles*, 55(7-8), 511–521.
- Logsdon, M. C., Wisner, K. L. ve Pinto-Foltz, M. D. (2006). The impact of postpartum depression on mothering. *Journal of Obstetric, Gynecologic, & Neonatal Nursing*, 35(5), 652–658.
- Macdonald, C. L. (1998). Manufacturing motherhood: The shadow work of nannies and au pairs. *Qualitative Sociology*, 21(1), 25–53.
- Madianou, M. (2012). Migration and the accentuated ambivalence of motherhood: The role of ICTs in Filipino transnational families. *Global Networks*, 12(3), 277–295.
- McHale, J. P. (1995). Coparenting and triadic interactions during infancy: The roles of marital distress and child gender. *Developmental Psychology*, 31(6), 985–996.
- Minuchin, P. (1985). Families and individual development: Provocations from the field of family therapy. *Child Development*, 56(2), 289–302.
- Moilanen, K. L. ve Rambo-Hernandez, K. E. (2017). Effects of maternal parenting and mother-child relationship quality on short-term longitudinal change in self-regulation in early adolescence. *The Journal of Early Adolescence*, 37(5), 618–641.
- Mulligan, G.M., Brimhall, D., West, J. ve Chapman, C. (2005). *Child care and early education arrangements of infants, toddlers, and preschoolers: 2001* (NCES 2006-039). <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED488780.pdf>
- National Scientific Council on the Developing Child. (2004). *Young children develop in an environment of relationships: Working paper No.1*. <https://46y5eh11fhgw3ve3ytpwxt9r-wpengine.netdna-ssl.com/wpcontent/uploads/2004/04/Young-Children-Develop-in-an-Environment-of-Relationships.pdf>
- Nelson, M. K. (1990). Mothering others' children: The experiences of family day-care providers. *Signs: Journal of Women in Culture and Society*, 15(3), 586-605.
- Öngider, N. (2013). Anne-baba ile okul öncesi çocuk arasındaki ilişki/Relationship between parents and preschool children. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 5(4), 420-440.
- Özek, M. (2011). *Çalışan annelerin iş stresiyle başa çıkma becerisi ile tükenmişlik düzeylerinin aile değerlendirmesine ve çocuklarının davranışlarına etkileri* (Yayınlanmamış doktora tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi). <http://acikerisim.deu.edu.tr/xmlui/handle/12345/7161>
- Pingault, J. B. (2010). Brazilian children's behavioural differentiation between the mother, unfamiliar adults and professional caregivers. *Early Child Development and Care*, 180(7), 957-972.

- Puhlman, D. J. ve Pasley, K. (2017). The Maternal Gatekeeping Scale: constructing a measure. *Family Relations*, 66(5), 824–838.
- Robins, R. W., Caspi, A. ve Moffitt, T. E. (2000). Two personalities, one relationship: Both partners' personality traits shape the quality of their relationship. *Journal of Personality and Social Psychology*, 79(2), 251–259.
- Robins, R. W., Caspi, A. ve Moffitt, T. E. (2002). It's not just who you're with, it's who you are: Personality and relationship experiences across multiple relationships. *Journal of Personality*, 70(6), 925–964.
- Salman Engin, S. (2014). *Coparenting processes in the US and Turkey: Triadic interactions among mothers, fathers, and grandmothers with 3-month-old infants* (Yayınlanmamış Doktora Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi). <http://etd.lib.metu.edu.tr/upload/12618366/index.pdf>
- Schoppe-Sullivan, S. J., Brown, G. L., Cannon, E. A., Mangelsdorf, S. C. ve Sokolowski, M. S. (2008). Maternal gatekeeping, coparenting quality, and fathering behavior in families with infants. *Journal of Family Psychology*, 22(3), 389–398.
- Sinclair, I. ve Wilson, K. (2003). Matches and mismatches: The contribution of carers and children to the success of foster placements. *British Journal of Social Work*, 33(7), 871–884.
- Smith-Acuna, S. (2010). *Systems theory in action: Applications to individual, couple, and family therapy*. Hoboken, NJ: John Wiley & Sons.
- Sroufe, L. A. ve Rutter, M. (1984). The domain of developmental psychopathology. *Child Development*, 55(1), 17–29.
- Stern, D. N., Bruschweiler-Stern, N. ve Freeland, A. (1988). *The birth of a mother: How the motherhood experience changes you forever*. New York, NY: Basic Books.
- Straiton, M. L., Ledesma, H. M. L. ve Donnelly, T. T. (2017). A qualitative study of Filipina immigrants' stress, distress and coping: the impact of their multiple, transnational roles as women. *BMC Women's Health*, 17(1), 1–11.
- Stubberud, E. (2014). 'It's not much': Affective (boundary) work in the au pair scheme. R. Cox (Ed.), *Au pairs' lives in global context* içinde (s. 121-135). London, UK: Palgrave Macmillan.
- Suğur, N., Suğur, S. ve Gönç-Şavran, T. (2008). Türkiye'de orta sınıfın mazbut hizmetkârları: kapıcılar, gündelikçiler ve çocuk bakıcıları. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 63(03), 161–183.
- Toksöz, G. ve Ünlütürk Ulutaş, Ç. (2012). Is migration feminized? A gender-and ethnicity-based review of the literature on irregular migration to Turkey. S. P. Elitok ve T. Straubhaar (Ed.), *Turkey, migration and the EU* içinde (s. 85-111). Hamburg: Hamburg Univ. Press.
- Ünal, S. (2013). Sistemik aile tedavisinde temel kavramlar. *Türkiye Klinikleri Psikiyatri Özel Sayısı*, 6(1), 32–37.
- Weingarten, M. N. (2012). *Matching parenting styles of parents and non-relative, in-home, child care providers: Associations with child care satisfaction* (Yayınlanmamış doktora tezi, Widener University). <https://search.proquest.com/docview/1356048292?pq-origsite=gscholar>
- Wood, J. J. ve Repetti, R. L. (2004). What gets dad involved? A longitudinal study of change in parental child caregiving involvement. *Journal of Family Psychology*, 18(1), 237–249.
- Wu, T. (2016). More than a paycheck: nannies, work, and identity. *Citizenship Studies*, 20(3-4), 295–310.
- Yax-Fraser, M. J. (2008). "Canada does not want me, Canada wants my children": Cross-cultural mothering in Halifax. *Our Diverse Cities*, 5, 143–148.
- Yıldırım, S. (2014). Türkiye'de ev hizmetinde çalışanların sorunları. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(1), 45–59.
- Zdravomyslova, E. (2010). Working mothers and nannies: Commercialization of childcare and modifications in the gender contract (a sociological essay). *Anthropology of East Europe Review*, 28(2), 200–225.

## Summary

# The Relationship between the Nanny and the Family

Nazlı Akay

Middle East Technical University

Başak Şahin Acar

Middle East Technical University

Starting with birth, infants are in constant interaction with the people surrounding them. Especially in urban settlements, an increasing number of families employ nannies for child-care, and the nannies become one of the main actors on a child's life (Hitt, 2016). Unlike most of the other occupations, nannies are actively involved in the daily lives of their employer families as well (Akay, 2013; Barnhart, Huff, & Cotte, 2014). Since the child's interactions and their subsequent attachment patterns in the first years of life are known to affect life adjustment in later years (Sroufe & Rutter, 1984), it is important to investigate the nanny care and their effects on the cared child's development. However, to the best of our knowledge, there are not any publications which have evaluated the literature on the matter. In accordance with the aim of filling this gap, this review has been organized around two goals: First, defining *nannying* and summarizing the working conditions of the nannies in Turkey, to better understand the nanny-family relationship dynamics; second, presenting the literature pertaining to the nannies and the employer families.

### Method

For the present review, Metuniqu search engine (Middle East Technical University's library search engine) was used to scan the databases listed in Tablo 1 [Table 1], for the terms listed in Tablo 2 [Table 2]. Database scan was performed between the dates of October 2017 and May 2018. Articles, books, e-books, theses and reviews published in the fields of psychology, anthropology, applied sciences, communication, international relations, economics, education, ethnic and cultural studies, history, law, nursing, political science, politics, religion and philosophy, social sciences, social work, sociology and women's studies were included. Scanning for each keyword / phrase was carried out in two stages. In the first stage, publications dated between 2015-2018 were searched for each keyword in order to

reach the contemporary information in the literature. In the second stage, a literature review was carried out by providing access to the pre-2015 publications and other publications from all the relevant articles, and resulted in 7241 publications. Duplicates of the same publication, publications addressing a different subject, publications about professionals working with more than one child in more structured environments (such as nursery and day-care teachers and caregivers), publications the full text of which were not available, and were prepared in languages other than Turkish or English were excluded. Finally, 39 publications were included in this review. In addition, other relevant publications which did not appear among the scan results, and supplementary publications were included in this review. Given the scarcity of literature, the results were presented in a narrative review format instead of systematic review.

### Results and Discussion

The results were organized in two sections: the first section was on the definition of nannying and the working conditions of nannies in Turkey, and the second on the nannies' role over the family dynamics and the parent-child relationships.

### Nannies and Nannying

**The definition of the nanny.** The nanny is counted as one of the domestic workers (Brown, 2011; Yıldırım, 2014). Some factors distinguish nannies from the other child-care givers: First, nannies are usually not a member of the employers' biological family (Desrosiers, 2008, in Weingarten, 2012; Kaylin, 2007, in Weingarten, 2012). Second, nannies still share the main responsibilities attributed to the mother and thus, act as a surrogate of the mother (Macdonald, 1998; Wood & Repetti, 2004). In that sense, nannying is similar to mothering, which could be defined as being responsible for the child's needs (Logsdon, Wisner, & Pinto-Foltz, 2006).

**Address for Correspondence:** Res. Asst., Nazlı Akay, Middle East Technical University, Graduate School of Social Sciences, Çankaya / Ankara

**E-mail:** nakay@metu.edu.tr



**Nannying in Turkey.** In Turkey, nannying is done by either locally employed Turkish women, or by women who temporarily migrated to Turkey from abroad. These two groups of workers have similarities, as well as a few key differences.

**Turkish nannies.** Unfortunately, the publications having aimed to understand Turkish nannies are very scarce. Usually these workers are mentioned in general research about domestic workers. For instance, Suğur, Suğur and Göncü-Şavran (2008) found that this group of workers had low education levels, limited vocational capabilities and usually had migrated from rural to urban areas. They usually worked off-the-record and were advantageous for employment because of their cheap labor and the employer's ability to control the nanny through the control of her community. According to Yıldırım (2014), Turkish domestic workers faced a fixed amount of pay despite long work hours, work exhaustion, no career opportunities, and the risk of abuse. Akalın (2007) mentioned that the first nannies in Turkey were Turkish rural migrants. But due to their husbands' high control over these women's work status and the women's unwillingness to comply with the demands of the employers, foreigners were usually hired instead of the Turks.

**Foreign nannies.** These nannies are also mostly illegal workers (Erdem & Şahin, 2009), usually from Eastern Europe and the former Soviet countries (Gülçür & İlkkaracan, 2002; İçduygu & Aksel, 2012). Some of the problems that these women face are the uncertainties related to the work hours and job definitions, the employer- and state-initiated barriers and the risk of abuse (Demirdizen, 2013). The main goals of these nannies are to raise money and return to their homeland (Akalın, 2015; Akay, 2013; Toksöz & Ünlütürk Ulutaş, 2012). Being migrants is the key similarity between the Turkish and the foreign nannies (Erdem and Şahin, 2009). The differences are that foreigners are mostly live-in and work mostly as nannies, whereas the Turks usually work on daily shifts and can do all domestic jobs. Moreover, foreigners seem to provide cheaper labor, and have more flexible work hours because they live in their workplace (Yıldırım, 2014). This flexibility leads to boundary blurrings in the work hours, in job definitions, and in the employer-employee relationships (Akay, 2013; Akalın, 2015). In addition, the transnational migration experience is emotionally derailling for these nannies (Akay, 2013; Chung, 2010; Grinberg & Grinberg; 1984; Heckert, 2012; Lijtmaer, 2001; Toksöz & Ünlütürk Ulutaş, 2012; Yax-Fraser, 2008). Finally, foreign nannies are discredited both in their homelands and in Turkey (Akay, 2013; Gülçür & İlkkaracan, 2002; Keough, 2006; Wu, 2016). To cope with their problems, they tend to form communities (Akay, 2013; Brown, 2012; Straiton, Ledesma, & Donnelly, 2017).

**The employers' expectations.** The employers in Turkey seem to have two main expectations from the nannies: child-care and help with the housework (Akalın, 2007). The first of these expectations is explicit, whereas the second expectation is implicitly demanded. The implicit demand could be connected to the understanding of the nanny as *one of the family*. This understanding is beneficial both for the nanny and for the employers (Akalın, 2007; Akay, 2013). However, the employers are confused in defining the family role of the nannies (Barnhart et al., 2014). In addition, the employers have expectations related to the personalities of the nannies, including being submissive (Arat-Koç, 1990; in Akalın, 2007), loving and caring (İnan ve Doğan-Temur, 2010; Leach ve ark., 2008), defining their relationship with the cared child as secondary to the mother-child relationship (Kaya, 2008), and working as if she is the *mother* and as if the workplace is *her own house* (Akalın, 2015).

#### **Nannies' Role in the Parent-Child Interactions**

**The importance of the family in child development.** According to the Family Systems Theory, individuals cannot be evaluated separately from their interactions with their social environments (Dallos & Draper, 2015; Smith-Acuna, 2010). Quite the contrary, they are embedded in a dynamic system. Focusing on the family as a system, one could argue that employing nannies could alter not only the child's, but also the whole of the family dynamics. A similar theory is developed by Bronfenbrenner, who argued that there was continuous interaction between the individual, the people and situations surrounding that individual, and time (Bronfenbrenner & Morris, 2006). With these two theories in mind, it becomes important to understand a child's psychosocial development and mental health through understanding her/his past and present relationships with all the actors in her/his life, and these actors' relationships with each other. However, most of the literature is focused on dyadic mother-infant and mother-child relationships. Some researchers are also interested in understanding triadic mother-father-infant and mother-father-child relationships (e.g. Lindsey & Caldera, 2006) but more efforts are needed.

Nannies can be counted as a part of the family system as well. In addition to a lack of research on the relationship dynamics between the nannies and the cared children, research concerning the nannies' relationships with the other family members and the reflections of these relationships on the nanny-child relationship is also lacking. Therefore, in the following section, research findings which could indirectly inform the aforementioned dynamics are included as well.

### **Mother, infant/child and nanny interaction.**

With the infant's birth, a new process begins for the mother, involving the efforts to sustain and facilitate the infant's survival and to provide a loving relationship (Stern, Bruschiweiler-Stern, & Freeland, 1988). Nannies could be related twofold to this new process: First is the possibility that the mother-child relationship dynamics reappear in the nanny-child relationship, since nannying is considered *shadow mothering*. Second is the possibility for the nannies to affect the mother-child relationship as a third person, whose duty is also raising the child. This second effect could be positive, negative, or undefinable in terms of valence. On one side of the coin, nannies might be helpful in terms of sharing the mother's load and compensating for her absence. On the other side, the mothers' demand for a motherlike-but-not-too-close nanny (Macdonald, 1998) might impact the nanny-child relationship negatively. Moreover, the nannies' migration experiences and past cultural practices might lead to negative consequences in terms of the emotional availability and strength of the nanny-child and mother-nanny connection (Akay, 2013; Greenfield, Flores, Davis ve Salimkhan, 2008). It might be better for future researchers to further examine these phenomena.

**Father, infant/child and nanny interaction.** Men and women tend to go through different experiences in becoming a parent (Cowan & Cowan, 2000). Some of the literature examining fathering is focused on the dyadic father-child relationship, whereas some other researchers try to understand fathering through examining the mother-father romantic involvement as a contributor to the father-child relationship. One connection between these two relationships is the way that the romantic relationship of the parents is affected by the challenges of having a child, and the other is the way that the parents' romantic relationship affects their co-parenting dynamics and subsequently their child's development (Öngider, 2013).

The scarcity of research concerning fathering and the father-child relationship is accompanied by the scarcity of research on the fathers' interaction with the other family members and the impact of these interactions on child development. In addition, to the best of our knowledge, there is no research which has examined the dynamics of the father-nanny relationship. Therefore, more research is needed to draw conclusions.

**Nannies' impact over the family dynamics.** One could argue that there are a few ways that the nannies impact the cared child: a) The direct impact, which is based on the nanny-child relationship, b) The indirect impact, based on the nanny's interaction with the other factors in the child's life. This relationship may be triadic, as in the mother-nanny-child relationship, or quadratic and

more, as in the mother-father-nanny-child relationship. Especially the live-in nannies start getting involved in the family affairs, starting with their employment (Zdravomyslova, 2010). From this point of view, it may be possible to estimate that the quality of the roles that the nannies assume at home and the relationships they have with family members will also affect the quality of the relationships that family members establish between each other. However, there seems to be a gap in the literature concerning these more complicated relationships. More research is needed in this area to see the bigger picture.

### **Conclusion and Suggestions**

In the present narrative review, the literature pertaining to the nannies and their direct and indirect impact on the cared child's psychological development and the employer families' relationship dynamics were reported. The review pointed out to the lack of research to properly understand the complicated interaction dynamics which take place within the nanny-employing families. Therefore, some of the theoretical connections were based on the literature with similar terms and relationships. Having stated that, the findings are sufficient to argue that this area is worth exploring and more research is needed.

In light of the findings, a few suggestions are made. First, future family researchers could benefit from breaking free from the focus on dyadic relationships and focusing on interaction dynamics involving multiple agents, like mother-nanny-child, father-nanny-child and mother-father-nanny-child relationships. Second, the dynamic match/mismatch patterns of the family members and the nannies are worth consideration in the future. Third, in understanding the relationship dynamics, other factors like the personality characteristics, the past relationships, the attachment styles and the mental health of the nannies and the family members might be taken into account. Finally, training and intervention programs might be developed to nullify the aforementioned negative factors in the nanny interactions of the employer families.